

SVÄRDSEGG, svärdsägg, m. sing. Eggen på ett svärd. I uttrycket: *Falla för s.*, i strid, i krig. [- ägg.]

SVÄRDSLEK, m. 2. En i Norden fordom bruklig öfning, bestående deruti, att man på en gång lekte med tre små svärd (*Handsöar*), sålunda, att ett alltid var i luften, under det man hade ett i hyar hand, och att man, vid uppkastandet af det ena, fattade uti det nedfallande, antingen om handkasen eller vid udden.

SVÄRDSLILJA, svärdsli'lja, f. 1. Bekant släkte af blomsterväxter. Iris. *Gul S.*, med stora gula blommor, allmän på kärraktiga stränder. I. pseudacorus. *Blå S.*, med blå i violett skiftande, håriga blommor, allmänt odlad i trädgårdar. I. germanica. *Hvit S.*, i söderländerna, med vita blommor och en, då den blifvit torkad, vällyktande rot, allmänt kallad Violrot. I. florentina.

SVÄRDSMAN, svärdsman, m. 3. pl. — män. Innehafvare af svärdstecknet (se d. o.).

SVÄRDSMEDALJ, svärdsmedalj, m. 3. Ett år 1850 instiftadt hederstecken för manskap af arméen och flottan.

SVÄRDSORDEN, svärdsord'n, m. 2. Svensk riddarorden, stiftad år 1748 för krigsbefälet, till belöning för visadt hjeltemod i krig samt långlig och nyttig tjänst.

SVÄRDRIDDARE, svärdsridare, m. 3. (hist.) *S-rnes orden*, en andlig riddarorden i Preussen, Liffand och norra Tyskland.

SVÄRDSSIDA, svärdsida, f. 1. På *s-n*, på manliga linien.

SVÄRDSSLAG, svärds-slag, n. 3. I uttrycket: *Utan s.*, utan strid.

SVÄRDSTECKEN, svärdsstecken, n. 3. Lägsta värdigheten inom Svärdsorden, inrättad år 1850 för underofficerare af arméen och flottan.

SVÄRFADER, m. 3. pl. — fäder. Fadren till en person, med hvilken någon är gift. — I samma mening säges äfven: *Svärföräldrar*, m. 2. pl.

SVÄRJJA, i dagligt tal **SVÄRA**, v. n. o. a. 3. Pres. ind. *Svärjer* o. *Svär*. Impf. *Svor*; pl. *Seuro*. Sup. *Scurit*. Part. pass. *Seuren*, (för-åldr.) *Sworen*. 1) Högtidligt bedyra sannfärdigheten af en utsago eller uppriktigheten af ett löfte, under anropande af gudomligheten eller något heligt och värnadsbjudande föremål såsom vittne. *S. inför rätten*. *S. med hand å bok*, med handen på bibeln. *S. vid allt hvad heligt är*. *S. vid Gud*, taga Gud till vittne och hämnare öfver sig, att dermed bekräfta sitt tal. *S. dyrt*, vid sitt samvete. *S. falskt*, begå mened. *S. trohet* eller *trohetsd. vänskap*, med ed försäkra om trohet, vänskap. *S. någon döden*, af hat besluta ens död. *S. fanan*, se *Fana*. (Lagt.) *S. sig men*, svärja falskt. *S. sig ifrån något*, *s. sig fri*, gå ed på, att man är oskyldig. *Det kan jag icke s. för*, icke med säkerhet utlofva. *Jag svär icke för*, att han är oskyldig, jag vågar ej med säkerhet påstå, att... *S. bort sig*, svärja falskt. *S. på*, med ed bedyra, t. ex.: *S. på sanningen af något*. *Jag svär på*, att det är sant. *Jag vill s. derpå*, är alldeles öfvertygad derom. — 2) Af lättsinnighet och en lastbar vana återropa djefvulen, onda andar o. s. v., till bekräftelse af sitt tal, eller önska andra ondt genom deras tillskyndelse. *S. och bannas*. *S. och dundra*. *S. som en hyrkusk*, som en borstbindare, som en Turk, som en dragon, svärja groft. *S. öfver någon*, med utösende af svordomar beklaga sig öfver någon. — 3) (fig.) **S.**

II.

emot, ej passa tillsammans med. *Grönt svär emot blått*. *Dessa färger s. mot hvarandra*. — *Svärjande*, n. 4.

Anm. Ordet anses hafva sin uppkomst deraf, att man fordom vid edgång höll ett bart svärd i handen. *Ihre* deriverar det ifrån Moes. G. *Searan*, svara.

SVÄRJARE, m. 3. — **JERSKA**, f. 1. En, som svär mycket. Se *Svärja*, 2.

SVÄRM, svärm, m. 2. 1) Se *Bisvärm*. En s. af bin. *Förlorad, bortflugnen s.* Se *Blomstersvärm*, *Jungfrusvärm*. — 2) Stor hop. En s. af gräshoppor, *dagdrifvare*.

SVÄRMA, svärm, v. n. 1. 1) Säges om bisvärm, som utflyga. *Bien börja snart att s.* — 2) Vandra i stora skaror. *Folket s-de hela natten genom gatorna*. Man säger äfven: *Gatorna s-de af folk*, hvimlade. — 3) Stryka omkring, för att roa sig, rusta, o. s. v. *S. omkring*. *S. hela natten igenom*. — 4) Öfverlemna sig åt svärmeri (se d. o.). — *S-nde*, part. pres. Brukas adjektivt i betydelsen: Fallen för svärmeri. En s. *ungling*. *S. fantasi*.

SVÄRMANDE, n. 4. 1) Bisvärmars utflygning. — 2) Vandring i stora skaror. *Folkets s. på gatorna*. — 3) Kringstrykande, för att roa sig, rusta. — 4) Se *Svärmeri*.

SVÄRMARE, m. 3. 1) En, som öfverlåter sig åt svärmeri. — 2) Se *Rustare*, *Rucklare*. — 3) (fyrv.) En med gnisteld fylld hylsa, hvilken, antänd, under några sekunder utkastar en häftig eld, samt slutar med hylsans sönderbristande.

SVÄRMAREKISTA, f. 1. Ett slags fyrvärkeripjes, fylld med svärmare.

SVÄRMERI, n. 3. Det själens sjukliga tillstånd, då man helt och hållet misskänner lifvets verkliga förhållanden, anser sina inbillningar för sanna förnuftsbegrepp eller för verkliga ting, och derefter, i strid med verkligheten, inrättar sina handlingar. *Det fysiska s-et*, som diktar naturkrafter, hvilka ej äro till. Hit höra Guldmakeri, Stjerntyderi, Spådomskonst, m. fl. *Det religiösa s-et*, som i religionsämnen sätter inbillningar och känslor i förnufts ställe. *Det metafysiska* eller *filosofiska s-et*, som inbillar sig äga en öfver det vanliga förnuftet upphöjd förmåga att inse tingens grunder och väsende. *Det politiska s-et*, som öfverdrifver politiska maximer eller grundsatser. *Det estetiska s-et*, som i vitterhet och skön konst lemnar öfverdrifvet inrymme åt känsla och inbillning, med förbiseende af förnufts anspråk.

SVÄRMERSKA, f. 1. Svärmande qvinna.

SVÄRMISK, a. 2. Fallen för smärmeri. — *Svärmiskt*, adv.

SVÄRMNING, f. 2. Se *Svärmande*, 1. — *Ss. S-stid*.

SVÄRMODER, f. 2. pl. — *mödrar*. Modren till en person, med hvilken någon är gift.

SVÄRSON, m. 3. pl. — *söner*. Se *Måg*.

SVÄRTA, svärta, f. 1. I. Fågel af Dykändernas släkte, svart med hvit vingspegel. *Fuligula fusca*.

SVÄRTA, svärta, f. 1. II. Svart färg. Se *Boktryckarsvärta*.

SVÄRTA, svärta, v. a. 1. III. 1) Göra, måla, färga svart. *S. en bok i snitten*. *S. ned*, nedsmutsa med svärta. *S. om*, ånyo svärta. *S. upp*, göra svartare. — 2) (fig.) Småda, förtala, bakdanta. — *Svårtande*, n. 4. o. *Svårtning*, f. 2.

SVÄRTARE, svärtrare, m. 3. En, som färgar svart.